

Financieel Overzicht

Coalitieakkoord 2018-2022 “Dynamisch – Duurzaam – Verbonden”

Inleiding

Bij het coalitieakkoord is het wenselijk om ook de financiële effecten van de keuzes in het coalitieakkoord te kunnen beschouwen. Bijgaand is dit weergegeven, naast de inschatting van de financiële ontwikkelingen, die los staan van het coalitieakkoord, in het concept financieel meerjarenperspectief. Dit zal, wat ons betreft, de financiële basis vormen voor de Programmabegroting 2019 - 2022.

Ontwikkeling begrotingsbeeld

Alle jaren, en vooral het jaar 2022, laten een positief begrotingssaldo zien. Dit geeft de komende jaren financiële ruimte om nadere invulling te geven aan onze opgaven. Dit geldt ook voor de onderzoeken die de komende tijd in gang worden gezet die wellicht tot realisatie gaan leiden. De betreffende (mogelijke) realisatie zal dan ook nog financiële ruimte gaan vragen.

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbegroting 2019 - 2022					
	2019	2020	2021	2022	Totaal
A) Begrotingsbeeld Programmabegroting 2018	215	130	117	117	
1 Structurele mutaties via raadsvoorstellen en maandrapportage	-440	-10	-10	0	-460
Actuele stand in 2018	- 225	- 320	- 343	- 343	
B) Mutaties lasten					
2 Vrijvallende afschrijvingslasten	40	-80	40	250	250
3 Lasten vervangingsinvesteringen				-200	-200
4 Rente	-11	-43	-99	92	-61
5 Nieuw e beleidstvoegingen 2019-2022	-644	-429	-218	-1.262	-2.553
6 Prijsontwikkeling (incl. subsidie soc/maatsch en cult. Instellingen)	PM				
<i>Groei gemeente</i>					
7 Ontwikkeling bestuurskosten (60.000+ inwoners)				-130	-130
8 Ontwikkeling organisatie	-371	-286	-178	-54	-889
9 Areaaluitbreiding w egen	-105	-105	-105	-105	-419
Totaal B) mutaties lasten	- 1.091	- 943	- 560	- 1.409	- 4.002
C) Mutaties baten					
<i>Groei gemeente</i>					
10 Hogere inkomsten lokaal belastingen en heffingen				140	140
11 Tariefsontwikkeling belastingen	17	17	17	126	177
12 Ontwikkeling algemene uitkering gemeentefonds	1.321	965	538	1.201	4.025
13 Bijstelling algemene uitkering gemeentefonds prijsontwikkeling	PM				0
14 Kostendekkendheid grafrechten	59	59	59	59	236
Totaal C) mutaties baten	1.397	1.041	614	1.526	4.579
D) Saldo mutaties jaarschijf (r1. + B. + C.)	- 134	89	44	117	117
E) Bijgesteld begrotingsbeeld (A. + cumulatie D.)	81	85	116	234	

Toelichting

Het geheel van de coalitieperiode laat een positief resultaat zien en voegt vanuit de begrotingsresultaten in de periode 2019-2022 per saldo € 516.000 toe aan de algemene reserve.

Structurele mutaties

Regel 1. Structurele mutaties o.b.v. raadsvoorstellen (inclusief de maandrapportage)

De gewijzigde budgetten vanuit de maandrapportages en separate raadsvoorstellen tot en met de maandrapportage februari 2018 zijn in dit meerjarenperspectief meegenomen. In totaliteit bedraagt dit € 460.000 aan gewijzigde budgetten.

Regel 2. Vrijval afschrijvingslasten

In deze regel zijn slechts wijzigingen c.q. aanvullingen ten opzichte van de prognose uit de Programmabegroting 2018 opgenomen op basis van de actuele standen. De aanvulling heeft betrekking op het jaar 2022. Dit als gevolg van de toevoeging van de jaarschijf 2022 in deze prognose. Jaarlijks is er een aantal activa volledig afgeschreven. De betreffende jaarlijkse afschrijvingslasten vallen het jaar erop vrij in het meerjarenperspectief. Voor 2022 gaat het om een bedrag van € 250.000.

Regel 3. Vervangingsinvesteringen en bedrijfsmiddelen

Ook hier gaat het om aanvullingen specifiek voor het jaar 2022. Deze regel betreft de lasten ter dekking van de reguliere vervangingsinvesteringen 2021 (bedrijfsmiddelen e.d.).

Regel 4. Rente

Op basis van de kapitaalbehoefte wordt de mutatie van de bijbehorende rentelasten verwerkt. Dit is een saldo van stijgende rentelasten als gevolg van beleidstoevoegingen (investeringen) en een daling van rentelasten als gevolg van vrijval van activa als gevolg van afschrijvingen.

Regel 5. Nieuwe beleidstoevoegingen 2019-2022 t.o.v. Programmabegroting 2018

Voor het uitvoeren van verschillende beleidsambities uit het coalitieakkoord is voor de periode 2019-2022 voorzien in een aantal beleidstoevoegingen. Deze beleidstoevoegingen zijn in aanvulling op de vastgestelde Programmabegroting 2018. Hierbij is onderscheid gemaakt in voorstellen met structurele lasten (overzicht op pagina 5) en incidentele lasten (overzicht op pagina 6). De incidentele lasten worden binnen de reguliere exploitatie gedekt vanuit incidentele middelen.

Ook als onderdeel van de beleidstoevoegingen zijn thema's opgenomen waar een kwantitatieve en/of kwalitatieve inhaalslag gepleegd moet worden om opgaven vanuit wet- en regelgeving, onze ambitie en maatschappelijke ontwikkelingen vorm te kunnen blijven geven. Daarbij houden we rekening met een ingroeipad.

Het totaal van de beleidstoevoegingen vraagt in de periode 2019-2022 een extra lastenbeslag oplopend tot € 2.553.000 structureel in 2022 (waarvan € 209.000 doorlopen vanuit de Programmabegroting 2018 en neerkomen in 2022). En in deze periode incidenteel een extra last van in totaal € 1.690.000. Deze incidentele lasten worden op jaarbasis verrekend met de storting in de algemene reserve.

Regel 6. Prijsontwikkeling (incl. subsidie soc/maatsch en cult. Instellingen)

Het financieel meerjarenperspectief wordt opgesteld op basis van constante prijzen. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2019 wordt de begroting opgesteld op basis van de actuele loon- en prijsontwikkeling met daartegenover de compensatie vanuit de algemene uitkering (regel 13.). Dit kan per saldo een effect met zich meebrengen.

Onderdeel daarvan is een compensatie voor de loonontwikkeling bij de gesubsidieerde sociaalmaatschappelijke en culturele instellingen. Wij gaan ervanuit dat in 2019 eenmalig, structureel de geraamde subsidie aan deze instellingen te kunnen verhogen voor kosten van de cao-ontwikkeling. Dit doen wij naar rato van de personeelskosten van hun begrotingstotaal en op basis van de gemiddelde cao-ontwikkeling van gesubsidieerde instellingen over het afgelopen jaar (1,5% in 2017). Dit zal in 2019

zo'n € 50.000 bedragen. Voor latere jaren (2020 en verder) zal jaarlijks bezien worden of er ruimte is voor compensatie.

Regel 7. Ontwikkeling bestuurskosten (60.000+ inwoners)

In de komende periode zal onze gemeente de grens van 60.000 inwoners gaan passeren. Als dat gebeurt, dan stijgt de wettelijk voorgeschreven beloning van onze bestuurders (burgemeester, wethouders, raadsleden) en neemt ook, bij de eerst volgende lokale verkiezingen, het aantal raadszetels met 2 toe. De kosten die hiermee gemoed gaan ramen wij op zo'n € 130.000.

Regel 8. Ontwikkeling organisatie

De coalitie ziet dat er geïnvesteerd moet worden in het verhelpen van knelpunten in de organisatie. Op die manier zijn wij in staat, kwantitatief (met de formatie) en kwalitatief (met de bezetting), onze huidige taken en ambities blijvend te realiseren. In deze regel zijn de opgaven in beeld gebracht die voortvloeien uit groei van onze gemeente en wat daarvan de consequenties zijn voor de organisatie.

De ambtelijke organisatie heeft de afgelopen jaren te maken gehad met diverse bezuinigingen en heeft zich mede als gevolg daarvan gericht op optimalisering van processen, terwijl taken en ambities (en dus werkzaamheden) als gevolg van diverse ontwikkelingen juist zijn toegenomen. Barneveld groeit qua inwoners en bedrijvigheid. Dit betekent dat de gemeente een ontwikkelgemeente is en dat brengt complexe ontwikkelopgaven met zich mee zoals de realisering van woningen, bedrijventerreinen, infrastructuur. Wanneer de beide ontwikkelingen bij elkaar worden gebracht, dan blijkt dat de uitgaven per inwoner aan salariskosten in 2013 van 100 naar 89 is gedaald in 2017 (-/-11%).

Wat wordt gebouwd of ontwikkeld is, moet onderhouden worden. We staan voor diverse en complexe uitdagingen (o.a. overheidsparticipatie, privacy, positie in de regio, digitalisering, omgevingswet, veiligheid, vastgoed, regiefunctie gespreksvoerders, duurzaamheid) die om extra capaciteit vragen.

Naar aanleiding van dit onderzoek concluderen wij dat de grenzen van de ambtelijke mogelijkheden zijn beperkt terwijl de uitdagingen toenemen. Vanwege de aanhoudende groei ontstaat druk op de dienstverlening in de brede zin van het woord en is er een tekort aan ontwikkelkracht: het knelt aan alle kanten. Om de kwaliteit te kunnen waarborgen en als organisatie gezond te blijven, is een uitbreiding van de personeelskosten noodzakelijk. Daarnaast wordt blijvend geïnvesteerd in mensen om de transitie naar een nieuwe overheid ook in kwalitatieve zin mogelijk te maken.

Financieel gezien houden wij rekening met een fasering van 60%, 80%, 100% besteding van de aangevraagde extra capaciteit per jaarschijf.

Regel 9. Areaaluitbreiding wegen

In de jaren 2016 en 2017 is het verharde oppervlak binnen de gemeente Barneveld met 523.193 m² toegenomen. Dit zijn met name de verhardingen in nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. Bij het opstellen van de beleidsvisie is berekend dat, voor het onderhouden op niveau 'Basis', jaarlijks een bedrag nodig is van € 0,80 per m² verharding. Dit bedrag is zodanig opgebouwd dat het cyclisch onderhoud (onderhoud dat standaard om de zoveel jaar nodig is) betaald kan worden. In deze regel is de toename van het onderhoudsbudget met een fasering van vier jaren verwerkt.

Regel 10. Groei gemeente - inkomsten lokaal belastingen en heffingen

In deze regel zijn slechts wijzigingen c.q. aanvullingen ten opzichte van de prognose uit de Programabegroting 2018 opgenomen op basis van de actuele standen. De aanvulling heeft betrekking op het jaar 2022. Dit als gevolg van de toevoeging van de jaarschijf 2022 in deze prognose, de jaren ervoor maakten al onderdeel uit van de begrotingssaldi.

Het betreft de extra inkomsten door de groei van de gemeente, zoals door de toename van het aantal woningen en het inwoneraantal. Voor 2022 bedraagt dit per saldo zo'n € 140.000 vanuit de toename vanuit de Algemene uitkering en Ozb.

Regel 11. Tariefontwikkeling belastingen

Ook deze regel heeft de belangrijkste aanvulling betrekking op het jaar 2022. Dit als gevolg van de toevoeging van de jaarschijf 2022 in deze prognose; de jaren ervoor maakten al onderdeel uit van de begrotingssaldi.

Het huidige beleid is om de belastingen te laten stijgen met het gemiddelde inflatiecijfer. Vanaf de vorige Kadernota 2016-2019 is gewerkt met het vijfjaarsgemiddelde inflatiecijfer, afgerond op een kwartprocent. Hiervoor worden de cijfers van het CBS gebruikt voor de achterliggende jaren en de CPB verwachting voor het lopende jaar. Dit resulteert voor nu in een ontwikkeling van 1,00%, dat wij als uitgangspunt hanteren voor de jaren 2019-2022. Dit is gelijk aan de waarde waarmee rekening is gehouden in de Programmabegroting 2018. In 2022 levert dat € 126.000 aan hogere inkomsten op. De mutaties in de eerdere jaren zijn aanpassingen op de opgenomen ramingen, zodat die beter aansluiten op de werkelijke ontwikkeling van de opbrengsten.

Regel 12. Ontwikkeling algemene uitkering gemeentefonds

Op basis van actuele circulaire (maart 2018) zijn de inkomsten vanuit de algemene uitkering voor onze gemeente geactualiseerd.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft een extra financiële circulaire, de zogenaamde maart-circulaire van het gemeentefonds, opgesteld. Hierin zijn de gevolgen van het Regeerakkoord en het interbestuurlijk programma verwerkt. Hiermee kan het nieuw te vormen college over de meest actuele gegevens van één van de belangrijkste gemeentelijke inkomstenbronnen voor de komende collegeperiode beschikken.

Enkele belangrijke en verwachte uitspraken over een aantal onderwerpen zijn hierin genoemd. Bevestigd zijn onderwerpen als de verbrede, gehanteerde normeringssystematiek, verwachte accessen tot en met 2022, een gedeeltelijke overheveling van de specifieke uitkering Sociaal Domein naar de Algemene Uitkering, invoering van een abonnementstarief WMO en invoering van een zogenaamde 'stropenpot sociaal domein'.

Als belangrijk aandachtsveld voor onze gemeente zien wij de ontwikkeling van de kosten van de jeugdhulp en de inkomsten die wij voor de uitoefening van deze taak vanuit Den Haag ontvangen. De afgelopen jaren hebben wij daar flinke tekorten op gehad. De reserve Sociaal Domein voorziet in het opvangen van de (aanloop)tekorten. We blijven de ontwikkelingen op dit vlak nauwlettend volgen.

Daarnaast is een belangrijk element in de maartcirculaire de substantiële accessen. Voor de gemeente Barneveld loopt dit op tot zo'n € 4 miljoen in 2022.

Regel 13. Bijstelling algemene uitkering gemeentefonds prijsontwikkeling

Het financieel meerjarenperspectief wordt opgesteld op basis van constante prijzen. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2019 wordt de begroting opgesteld met daarin de compensatie vanuit de algemene uitkering op basis van de actuele loon- en prijsontwikkeling. Daartegenover staat een eventuele kostenontwikkeling als gevolg van loon- en prijsontwikkeling (regel 6.). Dit kan per saldo een effect met zich meebrengen.

Regel 14. Kostendekkendheid grafrechten

Voorgesteld wordt om de grafrechten met ingang van 2019 meer kostendekkend te maken. Hiermee is in 2018 een begin gemaakt. We betrekken daarbij alle toe te rekenen kosten inclusief de toekomstig te maken kosten voor bijvoorbeeld de uitbreiding van de Plantage. Wij stellen daarbij voor om de tarieven van het begraven en onderhouden met zo'n 7% per jaar te laten stijgen de komende vijf jaren. Met deze tariefsontwikkeling wordt het huidige tekort en de toekomstig verwachte kosten (zie ook toelichting bij regel 5) gedekt.

Beleids toevoegingen vanuit het coalitieakkoord 2018-2022: Structureel	Beleids toevoegingen				Meerjarenraming				Totaal
	Termijn	Jaar	Investering		Jaren				
			bruto	netto	2019	2020	2021	2022	
1. Participatie en ondersteuning			-	-	- 45	- 50	- 25	- 190	- 310
(n) Toekomstbestendige buurthuizen, -kamers, dorpshuizen (incl. huisvesting voedselbank)		2021	pm	pm				- 140	- 140
(n) Activiteiten ter voorkoming van relatiebreuken c.q. het beperken van de gevolgen ervan		2019/2020			- 25	- 25			- 50
(n) Aanpak kindermishandeling		2019			- 20				- 20
<i>Stelpost Maatschappelijke zorg:</i> o.a. aanpak verwarde personen; uitvoering manifest waardig ouder worden.		2020-2022				- 25	- 25	- 50	- 100
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid			6.810	2.393	- 19	- 35	-	- 517	- 571
(a) Dorpspromotie		2020				- 35			- 35
(n) Upgrade centrumgebieden (incl. stationsgebied)		2021	pm	pm				- 150	- 150
(n) Vrij parkeren vrijdagavond		2019			- 12				- 12
(a) Bovenwijkse investeringen: - Thorbeckelaan Noord *	20	2020-2022	6.310	1.893				- 32	- 32
(a) Uitvoeringsprogramma GVVP *	15	2021	500	500				- 35	- 35
(n) Gebiedopgave Veluwe		2019			- 7				- 7
<i>Stelpost Infrastructurele maatregelen</i> o.a. westelijke rondweg; ongelijkvloerse spoorse doorsnijding Nijkerkerweg; fietsverbindingen		2022						- 300	- 300
3. Woon- en leefomgeving			6.963	6.963	- 256	- 259	- 126	- 431	- 1.073
(n) Extra veiligheidsmaatregelen		2019	15	15		- 4			- 4
(n) Bomenregister		2020				- 10			- 10
(n) Stimuleringsregeling sportieve en culturele initiatieven (in brede zin)		2019-2021			- 25	- 50	- 25		- 100
(a) Huisvesting onderwijs 2019		2019	- 58	- 58		- 8			- 8
(a) Huisvesting onderwijs 2020		2020	210	210			- 5		- 5
(a) Huisvesting onderwijs 2021 *		2021	1.648	1.648				- 82	- 82
(n) Huisvesting onderwijs 2022		2022	4.213	4.213					-
Sportcomplexen									
(n) Norschoten		2019	425	425		- 21			- 21
(n) Roeleneng		2020	435	435			- 7		- 7
(n) Overbeek		2022	75	75				- 4	- 4
(a) Intensivering groot onderhoud wegen *		2017-2023						- 138	- 138
(n) EED-audit duurzaamheid		2019			- 4				- 4
(n) Drainage en uitbreiding de Plantage - dekking vanuit grafrechten		2019/2021				- 27		- 157	- 184
(n) Landschap natuur en biodiversiteit		2019			- 50				- 50
<i>Stelpost Cultuur</i> o.a. Oranjeverenigingen, 4- en 5 mei vieringen		2019			- 10				- 10
<i>Stelpost Opgave duurzaamheid</i> o.a. regionale voedselvisie en circulaire economie; asbestdaken; CO2 prestatieladder; Energieloketten					- 50	- 100	- 50	- 50	- 250
<i>Inhaal- en kwaliteitslag</i> Veiligheidsstaken (juridisch)					- 59	- 20	- 20		- 98
Coördinatie projecten fysieke domein					- 59	- 20	- 20		- 98
4. Bestuur en interne dienstverlening			150	150	- 324	- 85	- 67	- 124	- 600
Wijk- en gebiedsregisseur (ondersteuning wijken en dorpen)		2019			- 20			- 80	- 100
Realisatie organisatievisie	10	2019 en 2022	100	100		- 10		- 50	- 60
(n) Gebiedsgericht werken / werkwijze dorpsplannen		2019			- 40				- 40
(n) Basisregistratie ondergrond		2019			- 16				- 16
(n) Functieverbreiding bedrijfsrestaurant	10	2019	50	50		- 5			- 5
<i>Stelpost Overig</i> o.a. dorpsplannen; verbinding station-kampstraat-nieuwstraat dienstverlening					- 30	- 15			- 45
<i>Inhaal- en kwaliteitslag</i> Digitalisering (incl. coördinatie bekendmakingen)					- 218	- 55	- 67	6	- 334
Totaal structurele beleids toevoegingen			13.923	9.506	- 644	- 429	- 218	- 1.262	- 2.553

bedragen x € 1.000

Beleidsvoegingen vanuit het coalitieakkoord 2018-2022:	Beleidsvoegingen			Meerjarenraming				Totaal	
	Termijn	Jaar	Investering	Jaren					
				bruto	netto	2019	2020		2021
Incidenteel									
1. Participatie en ondersteuning			-	-	- 55	- 20	- 20	-	- 95
Stimulering vergroening schoolpleinen		2019-2021			- 20	- 20	- 20		- 60
Onderzoek vergroten maatsch. betrokkenheid naar werk		2019			- 15				- 15
Onderzoek stimulering beweging m.b.v. openbaar groen		2019			- 20				- 20
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid			-	-	- 50	- 50	- 50	-	- 150
Innovatieregeling		2019-2021			- 25	- 25	- 25		- 75
Dorpsevenementen		2019-2021			- 25	- 25	- 25		- 75
Fietsparkeermaatregelen Kapteijnstraat - dekking reserve parkeren		2020				pm			
Parkeerproblematiek in de kernen - dekking reserve parkeren		2020				pm			
3. Woon- en leefomgeving			-	-	- 190	- 335	- 110	- 500	- 1.135
Inventarisatie extra fietsparkeermogelijkheden B'veld/V'huizen		2019			- 20				- 20
Behoefteonderzoek minidepots		2019			- 20				- 20
Onderzoek verbreding B-active met B-creative		2019			- 20				- 20
Onderzoek atletiekbaan en binnensportfaciliteiten in Kootwijkerbroek en Terschuur		2019			- 20				- 20
Behoefte onderzoek onderwijshuisvesting		2019			- 25				- 25
Huisvesting onderwijs 2019		2019			100				100
Huisvesting onderwijs 2020		2020				- 100			- 100
Huisvesting onderwijs 2021		2021					-		
Huisvesting onderwijs 2022		2022						- 500	- 500
Aanpak ondermijning		2019-2021			- 85	- 85	- 85		- 255
Vorbereiding omgevingswet		2019-2021			- 50	- 150	- 25		- 225
<i>Stelpost Duurzaamheid</i> o.a. regionale voedselvisie en circulaire economie; asbestdaken; CO2 prestatieladder; Energieloketten					- 50				- 50
4. Bestuur en interne dienstverlening			-	-	- 220	- 30	- 30	- 30	- 310
(a) Dienstverlening					- 35				- 35
(n) Basisregistratie ondergrond		2019-2022			- 35	- 30	- 30	- 30	- 125
(n) Functieverbreding bedrijfsrestaurant		2019			- 100				- 100
<i>Stelpost Overig</i> o.a. dorpsplannen; stationsgebied-kampstraat-nieuwstraat; dienstverlening					- 50				- 50
Totaal incidentele beleidsvoegingen			-	-	- 515	- 435	- 210	- 530	- 1.690